

mig, hvor Lejemaalet er af saa let Art som her, kunne større Grundforbedringer ikke ret vel blive Genstand for Erstatning, medmindre der forud derom er truffet Aftale mellem Ejer og Lejer.

I § 8 gives der Regler for Lejemaalets Opsigelighed paa Grund af Dødsfald. Vi have efter statistiske Opgørelser i det hele taget 15,000 Lejehuse, men af disse er der vel en Del, som ikke have de 2 Skpr. Land, som har været Betingelsen for de Krav, som stilles i dette Afsnit.

I 3die Afsnit gives der Bestemmelser for Tjenestehuse: Reglerne her ere ganske i Overensstemmelse med Frdn. af 27de Maj 1848, men der kommer dog en Bestemmelse til om, at, naar Huse paa Landet gives til Bolig og Brug for Ejernes Betjente og Tyende som en Del af Lønningen, skal der om dette Forhold være afsluttet en skriftlig Kontrakt.

Da Forslaget er saa vel kendt fra de tidligere Behandlinger, tror jeg ikke, der er nogen Grund for mig til at gaa videre ind paa dets Detailler. Jeg skal kun slutte med at udtale, at jeg nærer Haab om, at de 2 sidste Afsnit af Lovforslaget maatte kunne danne Grundlaget for en sluttelig Overenskomst om dette Forhold, men jeg er selvfølgelig ikke blind for, at der ikke kan være Tale om, eller rettere, jeg tvivler i hvert Fald om, at der kan være Tale om, at et saadant Forslag kan gennemføres i denne Samling, der nærmer sig saa stærkt sin Slutning.

Hage: Det foreliggende Forslag falder i 3 selvstændige Afsnit. Deraf ere de 2 ny, naar man sammenligner det foreliggende Forslag med det, som var til Behandling i Folketinget i Samlingen 1898—99, og som jeg den Gang som Landbrugsminister forhandlede med Folketinget om. Dette, at jeg altsaa tidligere har forhandlet om denne Sag med Folketinget, gør, at jeg ønsker at sige nogle Ord om det nu her i det høje Ting foreliggende Forslag, idet jeg ikke har haft Lejlighed til at forhandle denne Sag med det høje Landsting. Efter at Samlingen 1898—99 var afsluttet, uden at Sagen var naaet herop, har Spørgsmaalet senere hvilet, fordi man i Folketinget ønskede at indsamle statistiske Oplysninger vedkommende Fæste- og Lejehuse paa Landet. Disse Oplysninger ere nu indhentede og meddelte os gennem Betænkningen, og derefter er det gamle Forslag atter kommet frem i Folketinget, som Ministeren meget rigtigt fremhævede, et Forslag, der har været under Forhandling

i over 20 Aar her paa Rigsdagen og nu er naaet op hertil i en Skikkelse, der er ret forandret fra den, hvori det tidligere har foreligget for Rigsdagen. Flere af de Forandringer, der ere foretagne af det andet Ting, paaskønner jeg. Jeg ser deri netop enkelte af de Mangler ved det tidligere Lovforslag, som jeg har haft Indvendinger imod, afhjulpne. Jeg skal saaledes særlig henlede Opmærksomheden paa § 3, som indfører, at den i Paragraffen omhandlede Erstatning er betinget af, at Lejeren enten forud har erhvervet Ejernes skriftlige Anerkendelse af Bygningernes eller det paagældende Jordstykkets Tilstand forinden Bygningsarbejdets eller Grundforbedringens Foretagelse, eller i Mangel deraf har sørget for ved en Synsforretning efter Reglerne i § 5 at bevisliggøre samme.

Denne Paragraf fandtes ikke i det tidligere Forslag, som blev behandlet i Folketinget. Man havde besynderligt nok i de Bestemmelser, som indeholdes i det nuværende Lovforslags § 2, medtaget næsten ordret de Bestemmelser, som findes i Loven af 19de Februar 1861 § 5, men man havde udeladt Slutningen af § 5, som netop indeholder de Ord, som nu findes i Lovforslagets § 3. Jeg har tidligere anket over, at man saaledes havde medtaget Begrundelsen af Paragraffen, men ikke Slutningen, og ser nu til min Glæde, at man ogsaa har medtaget Slutningen, som nu altsaa findes i § 3. Ligeledes paaskønner jeg de ny Bestemmelser, som i dette Lovforslag i Modsætning til det tidligere findes vedrørende Tjenestehuse. Det var en væsentlig Mangel ved det tidligere Forslag, at man vilde lægge 12 Aars Opsigelighed i Lejeforholdet paa saa at sige alle Huse i Landet — det var vistnok alle Huse over 2 Skæpper Land Størrelse, altsaa det var kun den forholdsvis ringere Del af Husene, i hvert Fald de mindst værdifulde, som vare undtagne fra denne 12 Aars Opsigelighed. Det maatte bevirke, at man var udelukket fra at faa god og solid Arbejdskraft til Gaardene ude omkring paa Landet, idet en Ejer ganske naturligt ikke kunde ordne sig saaledes, at han gav en fast Arbejder paa Gaarden Hus og Jord, naar han ikke kunde opsige ham uden efter 12 Aars Forløb, hvis han viste sig ganske ubrugelig til det Arbejde, han skulde udføre paa Gaarden. Hvis man ikke kunde sætte ham ud af Huset, forud opsige ham, men han skulde blive de 12 Aar ud, vilde derved Ejendomsbesidderne, baade Godsejere og Gaardejere, være afskaarne fra at yde deres faste Arbejdere et Hus